

Virkemidlerne ”Ændret vedligeholdelse” og ”Restaurering” er her uddybet.

Ændret vedligeholdelse af vandløb

Hvor den nuværende vedligeholdelsespraksis i vandløb er til hinder for målopfyldelse skal der ske en ændring af denne praksis. Den ændrede vandløbsvedligeholdelse kan medvirke til, at vandløbet kan udvikle sig mere naturligt med henblik på at forbedre levesteder for dyr og planter. Behovet for at ændre vedligeholdelsen er forskellig fra vandløb til vandløb.

I forbindelse med ændring af vedligeholdelse i vandløb foretages vurdering af konsekvenser for de vandløbsnære arealer.

Det er i den tidligere regerings Grøn Vækst-aftale besluttet, at erhvervet skal kompenseres for nettotab/indkomsttab som følge af ændret vandløbsvedligeholdelse inden for rammerne af landdistriktsprogrammet. En indsats kan ikke igangsættes uden en godkendelse fra staten.

Det er kommunerne som vandløbsmyndighed, der på baggrund af de i vandplanerne udpegede vandløbsstrækninger for ændret vedligeholdelse, der konkret vurderer, hvilken ændring af vedligeholdelse der er nødvendig for at opnå den ønskede miljøtilstand. Selve indsatsen skal gennemføres på baggrund af en administrationsmodel, som i videst muligt omfang skal udarbejdes i samarbejde med Kommunernes Landsforening.

Det er forudsat i den tidligere regerings Grøn Vækst-aftale, at de enkelte indsatser skal ske omkostningseffektivt, dvs. der skal opnås mest miljø for pengene. Staten prioriterer indsatsen i forhold hertil, således at indsatser sker for samfundet og erhvervet på den mest hensigtsmæssige måde.

For hver udpeget vandløbsstrækning, hvor der skal gennemføres en indsats, skal der udarbejdes konsekvensvurderinger og konsekvenskort, dvs. vurderinger og kort, der konkret beskriver, hvilke arealer der forventes at blive påvirket af den ændrede vedligeholdelse og i hvilken udstrækning. I disse vurderinger vil også indgå konsekvenser i forhold til omfanget af vådere arealer som følge af evt. forhøjet vandstand i dræn mv. Det er først muligt at vurdere den konkrete arealpåvirkning for de enkelte indsatser, når konsekvensvurderingen er udført.

På baggrund af konsekvenskortene vil den enkelte jordbruger kunne se, hvilke arealer der forventes at blive påvirket af indsatsen og dermed kan opnå compensation inden for rammerne af landdistriktsprogrammet – forudsat at den givne indsats gennemføres. Der vil være tale om årlige udbetalinger af compensation, der skal beregnes ud fra arealets størrelse og tidligere anvendelse.

Kommunen kan først ændre et vandløbsregulativ eller fastsætte vedligeholdelsesbestemmelser for private vandløb, når kommunen på baggrund af konsekvensvurderingen har indhentet godkendelse hertil hos staten. Denne procedure skal sikre, at der ikke igangsættes indsatser, der forudsætter udbetaling af compensation ud over den samlede økonomiske ramme.

Når der foreligger en godkendelse fra staten, udarbejder kommunen - for offentlige vandløb - et udkast til nyt regulativ for det pågældende vandløb. For private vandløb fastsætter kommunen bestemmelser for den fremtidige praksis for vedligeholdelse af det pågældende vandløb. Den videre proces – for både offentlige og private vandløb - følger vandløbslovens gældende bestemmelser om høring, indsigelser, godkendelse og klagemuligheder.

Restaurering af vandløb

Forbedringer af tilstanden er allerede opnået i et stort antal vandløb ved restaureringsindgreb ved at skabe fysisk variation med udlægning af gydegrus og sten, samt evt. bearbejdning af brinker og profil på egnede steder, men uden at vandløbet forlægges til et nyt profil. Disse lettere restaureringsformer vil i de fleste vandløb skabe det fysiske grundlag for målopfyldelse. I særlige tilfælde kan en genslyngning være nødvendigt, eksempelvis ved fjernelse af en spærring eller ved genåbning af et rørlagt vandløb.

For de vandløbsstrækninger, der i vandplanerne er udpegede til vandløbsrestaurering, skal kommunerne konkret vurdere, hvilke restaureringstiltag der er nødvendig for at opnå den ønskede miljøtilstand. I denne vurdering skal det sikres, at eventuelle kulturhistoriske interesser omkring den pågældende strækning tilgodeses.

Vandløbsrestaurering, herunder vandplanindsatser, er omfattet af vandløbslovens bestemmelser om restaurering, hvoraf det fremgår, at der skal udarbejdes konkrete projektforslag, herunder konsekvensvurderinger før et projekt kan godkendes. Konsekvensvurderingerne skal bl.a. belyse evt. effekter i forhold til afvanding via dræn og grøfter samt stuvningspåvirkninger. Først når der er udarbejdet projektforslag, herunder konsekvensvurderinger, kan et projekt komme i betragtning til gennemførelse. Konsekvensvurderingerne viser, hvilke arealer som projektet påvirker. Der er mulighed for udbetaling af erstatning i forbindelse med tab ved gennemførelse af restaureringsprojektet.